

Sigtuna Exergiakademis Sommaruniversitet 2008.

Avslutningsorden i Göran Palms ”blankverskantat” framförd vid Exergiakademins sommaruniversitet 2008. Just avslutningsorden är inte på blankvers utan på klar och otvetydig prosa!

Håll tillgodo!

Få politiker blundar idag för miljöförstöringen, men de är inte vana vid att se den som en POLITISK fråga. Vad som är att betrakta som politiska frågor bestämdes nämligen i deras partier långt innan skapelsen blev ett problem för industrisamhället. Eller rättare sagt: långt innan industrisamhället blev ett problem för skapelsen.

Moderater, liberaler och socialister har alla väckts till politiskt engagemang av idéer som formulerades redan på 1800-talet, om inte tidigare. Dessa idéer pekar förvisso åt olika håll när det gäller vilken samhällsordning som bör gälla, men de utgår alla ifrån att jordklotet med allt vad det rymmer av liv och mineral står i den samhällsbyggande människans tjänst. Och oavsett om det är äganderätten, individens frihet eller arbetarklassens maktövertagande som starkast betonas inom dessa idéströmningar ses naturen som underordnad kampen för dessa värden och må. Vi som har samlats till det här sommarseminariet släpar alla på en mängd värderingar som har med dessa traditioner att göra, oavsett om vi är intresserade av politik eller inte; värderingar som på olika kännbara sätt krockar med vår nyvunna ekologiska klarsyn, Naturen är hela tiden på väg runt, medan människan är på väg ”framåt”, det har vi fått lära oss. Djuren och växterna står och stampar på samma fläck, det är bara människan och hennes civilisationsbyggen som är stadda i ständig ”utveckling”. Det har vi också fått lära oss. Ingen har för all del kunnat tala om för oss var det där ”framåt” skulle ligga någonstans men människan är i alla fall på väg dit, har vi fått lära oss. Vi är moderna nutidsmänniskor som söker rationella lösningar på våra utvecklingsproblem, det har vi också fått lära oss. Vi är satta att få fason på den pinsamt omoderna naturen.

Det är hjärtskärande att tänka på att dessa och andra ekologiskt ohållbara idéer växte sig starka vid samma tid som fysikerna lyckades bevisa att termodynamikens båda huvudsatser är omöjliga att motsäga eller rucka på. Lagen om energins oförstörbarhet formulerades ju på 1840-talet, lagen om entropin på 1860-talet, och vid båda tillfällena sköt den industriella energiförbrukningen fart på allvar. Problemet var bara att naturvetare och politiker, då som nu, var utom hörhåll för varandra när de så att säga grävde var sin grav.

Givetvis vill även våra partiledare kunna inandas frisk luft och ströva i oavverkade skogar, vem vill inte det? Men de politiska hjärtefrågorna är för dem andra. Rikspolitikernas ideologiska hemmablindhet borde lätt kunna motverkas av de mäktiga medierna, men mediernas politiska reportrar och kommentatorer prioriterar i stort sett samma frågor. Även för dem är politik lika med gängse partipolitik och ekonomi lika med pengar, dom har nämligen läst samma kursböcker som politikerna. På Handelshögskolan eller på Åkers Runö.

Vi bibringas alla det bestämda, dagliga intrycket att sådant som väljarbarometrar, inflation, förhandlingsgenombrott i Bryssel, partiledarutspel och vikande köpkraft, att just detta är "politik" i egentlig mening. Medan överlevnadsfrågorna, förlåt "miljöfrågorna", hur angelägna de än må vara, hör till en annan, möjligen högre sfär.

Det är som om begreppen ekonomi och ekologi hade helt skilda betydelser och inte betydde exakt samma sak: "hushållning".

När ett riksdagsval nalkas visar det sig dessutom att inga partier vågar skrämja väljarna med så ovälkomna vallöften som minskad tillväxt och villkorad bekvämlighet; eller självhushåll med ökat bruk av muskelkraft, som en återuppväckt egnahemsrörelse säkert skulle medföra. Inte ens Centern skulle våga sig på något så knätofsigt. Det ska vara lockande ting man lovar, flera jobb och tryggad välfärd, annars gör man sig politiskt omöjlig som partiledare. Även om man företräder Miljöpartiet! Eller med andra ord: Ett uthålligt lågenergisamhälle av den typ som Staffan Delin presenterade i en statlig utredning på 1970-talet är fortfarande "politiskt omöjligt". Man kan undra vilka katastrofer som krävs för att vår överlevnad ska befinnas värdig en synlig plats på den politiska dagordningen.

Dessvärre speglar partiernas tröghet väljarnas belåtenhet med den materiella levnadsstandard som de flesta av oss skämts bort med under alla de sötebrödsdagar som vi låtit naturen lånefinansiera. Det är lätt att avstå från en rymlig bostad eller en inkomst som räcker till det mesta utöver livets nödtröft, om man aldrig sett röken av någondera. Men har man väl fått smaka på sådana godsaker, vilket även stora delar av LO-kollektivet har fått, blir det svårare. Själv måste jag ta mig i kragen för att inte unna mig oxfilé när jag har råd att gå på krogen. Min fru och jag vet att vi ingenting får ta med oss när vi går, ändå köper vi ständigt nya ägodelar, inte minst böcker. Vi behöver inte bo i en fyra på mer än hundra kvadrat, sen barnen har flyttat hemifrån, men det känns motigt att byta ner sig i alla fall. Var ska vi då göra av alla våra möbler? De flesta av oss släpar kort sagt på ett bekvämlighetsbagage som politikerna mer än gärna skyller på när de vill slippa att säga oss sanningen om naturens kris.

Men de väljare som inte behöver vinna några val borde vara lättare att nå. Det gäller "bara" att hitta ett språk att tala sanning på som har en chans att nå fram.

Här är ett avslutande försök: Varför måste just ekologin tillerkännas en så särklassig betydelse, i paritet med eller rentav överordnad den heliga penningekonomin? Av ett genant enkelt skäl. Naturen kan inte bytas ut. Det ekonomiska systemet kan bytas ut. Industrin kan bytas ut. Infrastrukturen kan bytas ut. Till och med kulturen kan bytas ut. Men naturen, den som väl att märka innefattar även de tvåbenta däggdjur som här i trakten kallas svenska folket, kan inte bytas ut. Mår naturen illa måste den kureras, för någon annan natur finns inte att tillgå.